

"Sağlık olursa beylik olur." (Türkmen Sözü)

SAĞLIK KÜLTÜRÜ

Osmanlı' da hekime bakış

► Osmanlı hekimlik töresinde din ve ırk ayırımı yapılmazdı. Sarayda olduğu gibi, halk arasında da, Müslüman olan ve

olmayan birbirine tedavi olabildiğini arşiv belgeleri ve mahkeme kayıtlarındaki sözleşmeler gösteriyor. Tıp ilmini öğrenen kişinin hem faziletli ve hem de dindar olması beklentisi olmakla birlikte, Osmanlı tıp tarihi incelendiğinde hekimin müslüman olmamasının bir mesele olmadığı gibi birçok Hristiyan ve Yahudi hekimin de Osmanlı topraklarında tababet icra ettiği, idarecilere ve zenginlere de hizmet ettiği görülür.

Dermaterapi nedir?

► Cildin genişlemesi ve canlılığa yaşamsal etkiye sahip büyüme faktörlerinin tıbbi bir alet ile cilde geçirilmesi işlemidir. Bu yöntemle üzerinde çok ince çelik iğneler olan silindirik şekilde bir alet kullanılır. Hafif, orta ve ileri düzeyde akne izleri olanlarda, yanık izleri kalanlarda, cilt çatlaklarında, koyu cilt lekelerinde, selülit, inceltme ve göz altı morluklarında dermatoterapi cilt hekimi ya da cilt hekimi kontrolünde uygulanabilir.

Hasta/yaralı nasıl taşınır?

► İlk yardımcı hasta ya da yaralı taşıma kurallarına uygun olarak hareket etmelidir. Peki bu konuda uygun ilk yardım nedir? ► Daha uzun ve kuvvetli kas grupları (kol, bacak kasları) kullanılmalıdır. ► Sırt gerginliğini korumak için dizler ve kalça bükülmelidir. Belin bükülmesi omurilik yaralanma riskini artırabilir. ► Ayaklardan biri biraz öne yerleştirilerek yerden destek almak için her iki ayak da kullanılmalıdır. ► Kalkarken ağırlık kalça kaslarına verilerek dizler uygun biçimde doğrultulmalıdır. ► Baş her zaman düz tutmalı, ho-

mojen ve düzgün bir şekilde hareket ettirilmelidir. ► Yavaş ve düzgün adımlarla yürünmeli, adımlar en fazla omuz genişliği kadar olmalıdır. ► Hasta ya da yaralı mümkün olduğunca az hareket ettirilmelidir. ► Hasta/yaralı taşınırken ekip bir sorumlu komutasında hareket etmeli ve elemanların davranışları uyumlu olmalıdır.

Aşı stratejik çalışmadır

Bir ülkenin kendi kendine yetebilmesi açısından her alanda olduğu gibi sağlıkta da yerel üretim önemli yer tutuyor. Bu alanda 1998 yılında Türkiye'de tamamen duran aşı üretimi çalışmaları, son birkaç yıldır hız kazanmış durumda. Tabloya baktığımızda aşı üretimi konusunda şu anda Türkiye yüzde yüz dışa bağımlıken, gelişmiş ülkelerin kendi aşısını kendi ürettiği görülüyor. Ama Türkiye'de bu konuda hamlelerini yapıyor. 2014 yılında Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun milli aşının önemine ilişkin, "aşı geliştirme ve genetik ile ilgili çalışmalar bizim için stratejik çalışmalardır. Hem insanidir, sağlıkla ilgilidir. Ama aynı zamanda stratejiktir" sözleri konuya verilen önemi anlatıyor. Biz de konuyu İlaç Üreticisi Dr. Orhan Mutlu Topal ile tekrar gündeme taşıdık. Yerli aşı üretiminde "Neredeyiz? Ne-reye gidiyoruz?"u konuştuk.

ÖNCE DİFTERİ VE TETANOZ

Difteri ve tetanoz aşısı üretimi için Sağlık Bakanlığının ilk 7 yıl için ihalesini tamamladığını söyleyen Dr. Mutlu Topal, "Bu şartlarda 2019 yılında Türkiye'nin ilk milli aşısı üretilecek" diyor ve sonrasında da yerli Hepatit aşısı üretimine başlanacağını belirtiyor. Bir ülkenin birçok alanda

ilaç üretiminde dünyanın önemli ülkelerinden biri olan Türkiye bu alanda dünyada 17 ve Avrupa'da ise 6. sırada yer alıyor. Fakat aşı üretimi için Türkiye henüz olması gereken seviyede değil. Günümüzde aktif olarak Türkiye'de aşı üretimi olmasa da Milli aşı üretme çalışmaları Sağlık Bakanlığı, üniversiteler, ilaç firmaları ve Tübitak'ın çalışmaları ile ivme kazandı. Milli aşı 4 yıl sonra üretilmiş olacak.

olduğu gibi sağlık alanında da hem insan gücü hem de teknoloji ile kendi kendine yetebilmesi önem taşıyor. Bu konuda teknolojinin de önemine dikkat çeken Dr. Mutlu Topal, "aşı üretimi için gerekli teknolojiyi batı dünyası Türkiye'ye transfer etmek istemeyebiliyor. Bu da yerel aşı üretimi konusunda bizi zora sokuyor. Bu durumda da öncelikli teknolojisine ulaşabilecek aşılardan üretilmesi öncelik taşıyor. Teknolojiye ulaşma yerli aşı üretiminin önünde bir engel olarak dururken, aşığı tedarik ettiğimiz ülkelerle sıkıntı yaşadığında hayatı önem taşıyan aşılar erişmek mümkün olmuyor" diyerek konuya dikkat çekiyor ve şu örneği veriyor: "Biz bunu Irak savaşında yaşamıştık. O dönemde Türkiye'ye aşılar Hindistan'dan geliyordu ve bu savaş sürecinde aşı tedarigi kesintiye uğramıştı."

YERLİ MORFIN ÜRETİMİ TAMAMLANDI

Morfinin ham maddesi bizim ülkemizde yoğun olarak üretilen haşhaş. Ama haşhaş üretimi Türkiye'de

yoğun olarak yapılsa da morfin üretilemediğine dikkat çeken Dr. Mutlu Topal günümüzdeki durumu şöyle açıklıyor: "Bir ilaç firması ile Hacettepe Üniversitesi morfin üretimi konusunda çalıştı ve morfin üretimi tamamlandı. Yerli morfin üretimi ödeme listesine de girdi. Şimdi de sahaya inme sırası geldi. Yakında da vatan-da ulaşılabilir duruma geleceğiz."

KÜBA VE ERCİYES ÜNİVERSİTESİ İŞBİRLİĞİ HALİNDE

Sağlık sistemi ve halkın sağlığa erişimi noktasında dünyaya örnek olan Küba, ve Erciyes Üniversitesi bu kapsamda bir işbirliğine girdi ve ciddi bir yatırım yapıldı. Dr. Orhan Mutlu Topal, "Hepatit C ve Kırım Kongo Kanamalı aşısının Türkiye'de üretilmesi konusunda çalışmaların ilerleyen yıllarda sonuçlanacağını" dile getirdi.

TUBİTAK DA DESTEKLİYOR

Yerli aşı üretimi yapılan strateji çalışmalarından birini

de kuduz aşısı oluşturuyor. Bu konuda Tübitak'ın açtığı bir projeden de bahseden Dr. Mutlu Topal, "Tübitak yerli kuduz aşısını teşvik ediyor ve bununla ilgili başvurularını da değerlendirdi" diyor.

AŞILAMA TAKVİMİ DÜNYAYA ÖRNEK

Aşının Türkiye için Milli bir strateji olarak görüldüğünü belirttik. Tabii yerli aşı üretimi konusunda çalışmalar devam ederken Türkiye zorunlu aşı takviminin başarı ile uygulandığı dünyada örnek ülkeler arasında gösterildiğini de söylemek gerekiyor. Türkiye'nin aşı tedarigi ve aşı saklanması ve lojistikinde çok etkin ve güvenilir bir kurumda olduğunu dile getiren Dr. Mutlu Topal, "Geçmişte bakıldığında doktorundan, ebesine ve hemşiresine kadar insan ayağı ile gidilemeyen bölgelere sırtında aşı taşıyan insan gücümüz olduğuna" dikkat çekiyor. Bu durum zaten aşının taşıdığı hayatı öneme sağlık çalışanlarının duyarlılığının yansıtması açısından önemli.

Çocuğa bir ayakkabı alamadık daha

Siyasetle uğraşanların en fazla şikâyet ettikleri husus, çocukluk çocukla ilgilenen vakit bulamamak.

Bakanlar, vekiller, belediye başkanları ve onlarla yakın çalışanlar, bu sınıfa girer en çok.

Bir günü 24 saatten daha uzun yaşamalarına rağmen, çalışma yoğunluğu sebebiyle aileleriyle vakit geçirmekte sıkıntı yaşıyorlar.

Çocuklar uyuduktan sonra eve gidip, onlar kalkmadan evden çıkarlar.

Ankara'da bir ilçe belediye başkanı, oğluyla yaptığı uzun yolculuk sırasında sormuş: "Nasıl gidiyor senin hazırlık sınıfı?" Delikanlı babasına bakmış, şaka mı yapıyor diye. Şaka falan değil, gayet ciddi. "Ne hazırlığı baba? Ben okulu bitireli altı ay oluyor."

Siyasetçi olmayanların çocuklarıyla ilişkisi nasıl? Buna basit bir cevap vermek zor.

Herkesin tavrı kendi

anlayışına göre.

★ Yan masadaki genç kadın "Çocuğa ayakkabı alacaklık, bir türlü denk getiremedik" dedi.

Yaşlı kadın "He, hi" diye geçiştirdi. Pek üzerinde durmadı.

★ Annesi mi, kayın validesi mi anlayamadım. Ufaklık sağa sola koşturuyor, ilerideki renkli kaydırlara salıncaklara gidip

biraz oynadıktan sonra yine geliyordu.

★ Bir çift çocuk ayakkabısı kaç paradır ki diye düşündüm.

Herhalde otuz kırk liraya uygun bir şey bulunur. Onlar filanca teyze ile falanca komşu üzerine konuşurlarken, ayakkabı parasını versem nasıl olur diye düşünüyordum.

★ Rencide etmeden... Üzmeden... Başkasına hissettirmeden...

★ İkisi de sigara yaktı. Çaylar geldi.

★ Genç olan, cebinden bir telefon çıkardı, parmağını ekranda kaydırmaya başladı.

Püf diyor dumanı üflüyor, hüp diyor çayını içiyor, parmağını hızlı hızlı pahalı telefonun ekranında sağa sola, aşağı yukarı dolaştırıyor.

★ Vazgeçtim. Şimdi, sorayım size...

★ Bu durumda ben peşin hükümlü sayılır mıyım? Küçük oğluna otuz kırk liralık bir çift ayakkabı alamadığından şikâyet eden genç kadının, üç bin liralık telefonu "parmağına kaydırma yapması" doğru mudur?

★ Herkes sakız çiğneyebilir. Ama terörist kızlar başka. Kimse onlar gibi patlatamaz. Herkes caddede yürürken telefonla konuşabilir.

★ Çay bahçesinde, parkta otururken, otobüste veya metrodayken de.

★ Ama bazıları öyle bağırır veya bağırmasa bile öyle sinir konuşur ki...

★ Özellikle çocuğuna ayakkabı alamadığını etraftakilere duyuranlar...

★ Onların konuşması bambaşkadır. Bilemezsiniz nasıl sinir ederler insanı.

★ İçinizden bir ses, al o telefonu başında parala der.

El kırışıklığı da giderilebiliyor

Prof. Dr. Akın Yücel el gençleştirme ile ilgili şu bilgileri veriyor: "Muyahane ortamında anestezi kremlerin yardımıyla yapılabilir. Amaç eksilen cilt altı dokusunu yerine koyarak dolgun bir

görünüm kazandırmak ve bozulan cilt kalitesini düzeltmek. Hacimlendirici hyaluronik asit (HA) dolgu ile ellerdeki iskeletleşmiş görünüm giderilebilir. El sırtları, gençlerde olduğu gibi dolgunlaştırılır.

hıyor. Bunun yansı, cildi kalınlaştırmak, nemlendirmek, elastisitesini ve parlaklığını geri kazandırmak için saf hyaluronik asit ve somon DNA'sı enjeksiyonlarını dönüştürümlü olarak yapılabilir."

TÜRKLER ve KÜRTLER
1000 YILLIK KADER ORTAKLIĞI

Derin Tarih

TÜRKLER ve KÜRTLER 1000 YILLIK KADER ORTAKLIĞI

Söyleşi

ABD'li tarihçi Prof. Nile Green

"Matbaanın Osmanlı'ya geç geldiğini söyleyemeyiz"

Derin Tarih'i, bayilerden, seçkin kitabevlerinden ve www.birlikte.com.tr adresinden temin edebilirsiniz.

EFSANE KİTAP HEDİYE

BATI HAYKARLARINA GÜZE İSLAM MEDENİYETİ

İSMAIL HAMİ DANİŞMEN

Kasım sayısı bayilerde

Muhammed Enzar mülteciye kardeş olmak Hat yazan eller odun yandı

ABONE HATTI: 0212 467 52 52

abone@derintarih.com
www.birlikte.com.tr
derintarih.com
www.facebook.com/derintarih
www.twitter.com/derintarih
www.youtube.com/derintarih

Önerdiğimiz diğer kitaplar:

Tüm Bildikleriniz Tarih Olacak!

oibayrak Medya Grubu

REHAVETE KAPILMAYIN

Zorunlu aşı takvimine yüzde 97'lerin üzerinde uyulan ülkemizde ve bazı ülkelerde bu zorunluluğa karşı olarak zaman zaman rehavete kapılabildiğine dikkat çeken Dr. Mutlu Topal şunlara da dikkat çekiyor: "Bazı hastalıklar devam etmeyince aşılama ne gerek var? diye bazı ülkeler rehavete kapılabiliyor. Örneğin Fransa'da kızamık oranları

düşünce aşılama oranları da düşmüştü. Düşer düşmez de Fransa'da kızamık oranları artmıştı. Bu durum sonucu, Fransa'dan Türkiye'ye gelen Türk vatandaşları, Türkiye'de de kızamık oranlarının artmasına neden olmuştu. Bu örnek tüm ülkelerin zorunlu aşı takvimine hastalık görülmediği zamanlarda da uyması açısından örnek teşkil ediyor."

FAYDASI
20 yıl sürüyor

Daily Telegraph gazetesi yeni bir araştırmaya dayanarak gençken yenen meyve ve sebzelerin insanları orta yaşlarına kadar koruduğunu yazıyor. Habere göre yetişkinlik dönemlerinin başlangıçlarında sağlıklı beslenen

kişilerin 20 yıl sonra damarlarının tıkanma ihtimali yüzde 25 daha az. ABD'deki Minneapolis Kalp Enstitüsü'nde yapılan araştırmaya göre bol sebze ve meyve yiyen kişilerin ileriki yıllarda damarlarında daha az kireç birikiyor.